

VERSLAG DER VEREENIGING

OVER HET JAAR

1900.

Het laatste verslag uit de 19e eeuw.

Bij zulk een rustpunt richt men den blik als vanzelf naar wat achter ligt.

Reeds het bestaan, op het einde der eeuw, eener Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag en het bestaan onzer Universiteit, die zij mocht stichten en in stand houden, moet allen, die het Gereformeerde beginsel liefhebben, tot dankbaarheid stemmen aan den Heere onzen God.

Hoe gansch anders liet het zich in het begin, ja tot ver over de eerste helft der eeuw aanzien, was het naar menschelijke berekening te verwachten! Aan zoo iets hebben de Gereformeerden van toen wel allerminst gedacht, laat staan daarop gehoopt.

Welk een verschil tusschen het begin en het einde der eeuw!

Toen de Gereformeerde wereld- en levensbeschouwing door die der Revolutie al meer teruggedrongen. Zij, die bestemd is alle terreinen des levens te beheerschen, zij die dat ook eenmaal in den bloeitijd van ons Land en Volk had gedaan, geweken uit onze staatsinstellingen, ons maatschappelijk, ons huiselijk leven, en zelfs op het kerkelijk erf niet meer veilig, maar ook daár aangevochten en bespot. In de wetenschappelijke wereld, aan onze inrichtingen voor Hooger Onderwijs, tot in onze Theologische faculteiten toe, uitgebannen. De »vrijzinnigheid» als de gematigde toepassing van het Revolutie-beginsel ingeruild voor de belijdenis van Gods souvereiniteit, voor de onderwerping aan Zijn Woord; in den loop der eeuw het liberalisme zijn eigenlijk wezen al meer openbarende, door de stuwkracht van het beginsel zich ontwikkelend tot socialisme en anarchisme toe. Naar Gods ordonnantiën wordt niet meer gevraagd. De Kerk zelf, sedert de organisatie van 1816, »het Staatscreatuur», smadelijk gebonden; weerloos tegen de bestrijders harer belijdenis; van haar invloed beroofd. De Bijbel uit de scholen van de gedoopte kinderen der gemeente; uit de meeste gezinnen; de harten aan zijn invloed onttrokken.